

Ur *Röda Fanor* nr 6, juni 1921. Digitaliserad av SAC (www.sac.se). Svenskan moderniserad. Originalartikeln finns här: [Röda fanor 1921 nr 06.pdf](#) (på SAC:s hemsida)

M Isidine

Sanningen om Kronstadt

Vi har äntligen säkra underrättelser som bolsjevikregeringen nyligen har krossat. Och vi kan utan tvekan påstå att denna rörelse har blivit avskyvärt beljugen: den har absolut ingenting gemensamt med de vita, med generaler, monarkister, ententagenter, etc. Den är inte heller en handling av stackars förledda, dirigerade utan deras vetskap av reaktionärerna. Det var en fullkomligt spontan rörelse, utan förberedelser, utan komplott, utan yttre ledare; den leddes uteslutande av kronstadtmatroserna som mycket väl visste vad de ville. Och vad de ville var ingalunda en kontrarevolution utan en förändring som tvärtom tillät den ryska revolutionen att utveckla sig fram till en verklig jämlikhet och en folkets verkliga administration genom folket självt. Det var ett försvar för sovjeterna - de ryska arbetarmassornas skapelse - mot en regering som faktiskt hade undertryckt dem och ersatt dem med funktionärsdiktatur.

Vad som oroar den västerländska publiken och befrämjat förtalet, det var den glädje som den borgerliga pressen och det reaktionära ryska partiet ådagalade vid underrättelserna om upproret. Men är det inte alltid så? När ett revoltförsök kommer till stånd, i Frankrike exempelvis, söker då inte alltid rojalisterna att fiska i grumligt vatten? Och har inte den tyska regeringen i sitt eget intresse uppmuntrat den irländska upprorsrörelsen under kriget, ja, till och med den bolsjevikiska? Har dessa rörelser därför varit mindre revolutionära? ”Reaktionära manövrar” är alltid ett enkelt argument som man inte får låta sig överrumplas av.

Beträffande Kronstadt skulle reaktionärerna, om de hade varit lite intelligentare, redan från början förstådd att de ingenting hade att hoppas. I sin *Izvestija* (organ för den provisoriska revolutionskommittén) tillbakavisade de revolterande kronstadtmatroserna energiskt förtalet och förklarade öppet att de ingenting hade gemensamt med de vita generalerna. För övrigt har upprorsmännen i Kronstadt genom sina handlingar bevisat sin fullständiga oavhängighet. I brist på allt har de likväl vägrat att ta emot den hjälp i pengar, omkring 500.000 francs, som ryska finansmän i Paris ville lämna dem. Likaledes erbjöd ett hundratal parisbaserade ryska exilofficerare från den reaktionära armén sin hjälp per radio. Man svarade dem: ”Stanna där ni är, vi har inget bruk för er”.

Alla som känner den ryska revolutionära rörelsen visste för övrigt från början vad det gällde. Matroserna i Kronstadt stod redan under första revolutionen, 1905, i främsta ledet. Deras roll var mycket betydande år 1917. De har uppträtt med absolut oförsonlighet och yttersta kamplust. Under kerenskijregeringen proklamerade de Kronstadtkommunen och krävde dess autonomi. Vid detta tillfälle avstod regeringen från våldsamt undertryckande och man nådde en överenskommelse. Det var vid det tillfället som Trotskij yttrade: ”Ja, kronstadtmatroserna är anarkister. Men när det avgörande ögonblicket för revolutionen kommer ska dessa som nu försöker hejda oss såpa repen för att hänga oss samt och synnerligen, medan kronstadtmatroserna kommer att ge sina liv för att försvara oss”.

När bolsjevikerna senare bar fram folkets lösenord (”fred, jord och all makt åt arbetarnas och böndernas sovjet”) medverkade kronstadtmatroserna mer än några andra till att försäkra dem om segern. Och under de senare åren har det åter varit kronstadtmatroserna som har varit Petrograds försvar mot de reaktionära arméerna. Och dessa skulle nu plötsligen ha blivit agenter för de vita? Kronstadt - ett reaktionens näste? Omöjligt!

Underrättelser och dokument därifrån som nu har ankommit bekräftar vad vi alla förut visste.

Mot slutet av februari uppstod det oroligheter bland arbetarna i Petrograd; det gällde provianteringsförhållanden. Strejker bröt ut och, som alltid, förekom arresteringar av de strejkande. Kronstadt, där missnöjet med regeringen redan var stort, revolterade och beslöt att stödja

kamraterna i Petrograd. Rörelsen fick genast en politisk karaktär. Kronstadtsovjets myndighet hade sedan länge upphört, men regeringen vägrade att utlysa nya val, detta för att upprätthålla den gamla bolsjeviksovjeten. Detta var för övrigt bara ett uttryck för det kommunistiska partiets diktatur varunder kronstadtmatroserna har lidit så det räcker.

En delegation ivägsändes av matroserna till Petrograd för att på ort och ställe studera situationen och utarbeta en gemensam aktionsplan. Vid dess återkomst antogs följande resolution på ett möte mellan besättningarna på slagskeppen:

”Efter att ha tagit del av den rapport som framlagts av representanter för besättningarna, utsända till Petrograd för att studera förhållandena därstädes av ett allmänt manskapsmöte, har vi fattat följande beslut:

1. Då det visat sig att den nuvarande sovjeten inte längre ger uttryck för arbetarnas och böndernas vilja, bör sovjeten omedelbart väljas på nytt genom slutna omröstning; före valen fullständig frihet till propaganda för alla arbetare och bönder.
2. Yttrande och tryckfrihet för arbetare och bönder, för anarkister och socialistiska vänsterpartier.
3. Rätt till möten, fackliga organisationer och bondesammanslutningar.
4. Före den 10 mars 1921 avhållandet av en partilös konferens av arbetare, röda arméns soldater och matroserna från Petrograd, Kronstadt och petrograddepartementet.
5. Försättande i frihet av alla politiska fångar tillhörande de olika socialistiska partierna, alla arbetare och bönder, soldater från röda armén och matrosar arresterade för arbetar- och bondeuppror.
6. Val av en kommission för revidering av processerna mot dem som hålls i fängelse och koncentrationsläger.
7. Avskaffandet av alla ’politiska sektioner’ *, ty inget parti bör ha privilegier för propagerandet av sina idéer eller att för detta ändamål erhålla subsidier från staten. I deras ställe bör upprättas undervisnings- och uppfostringskommissioner, som bör understödjas av staten.
8. Omedelbart upphävande av ’stängselkompanier’ **.
9. Jämlika ransoner för alla arbetar med undantag för dem som arbetar inom de hälsovådliga industrierna.
10. Avskaffandet av de kommunistiska detachementen i alla arméförband och de kommunistiska vaktposterna i fabriker och verkstäder; i händelse av behov kan detachementen och vaktposterna utses av kompanierna, fabrikerna och verkstäderna av arbetarna.
11. Fullständig frihet för bönderna att efter behag disponera all jord och att inneha kreatur under villkor att de inte använder sig av lönearbetare.
12. Vi uppmanar alla militära förband och alla kamrater liksom också elever i de militära skolorna att förena sig med vår resolution.
13. Vi fordrar att alla våra resolutioner erhåller vidsträckt spridning.
14. Att det utses en byrå av ambulerande kontrollörer.
15. Rätt att bedriva hemarbete utan användande av lönearbetare.”

Samma resolution förelades slutligen och antogs enhälligt av ett allmänt möte av medborgare i Kronstadt omfattande omkring 16.000 personer. Den blev så att säga rörelsens ”charter”. Den 2 mars valdes på ett möte med representanter från örlogsfartygen, de militära avdelningarna, från fabrikerna och fackföreningarna i Kronstadt (i allt omkring 300 personer) en ”provisorisk revolutionskommitté” med uppdrag att organisera de nya valen till den lokala sovjeten, denna gång fullständigt fria. Denna kommitté gav ut en daglig tidning *Izvestija*, och det är den som underrättar oss om rörelsens karaktär och mål.^{***}

I en *Appell till arbetare, rödarmister och matrosar*, utfärdad den 13 mars, heter det:

”Här i Kronstadt har vi sedan den 2 mars störtat kommunisternas odrägliga ok och höjt den tredje arbetarrevolutionens röda fana.

* Avdelningar ur kommunistiska partiet, skapade för kontroll inom alla civila och militära institutioner

** Militära trupper som posterats på stationer och vägar för att förhindra leveranser av andra livsmedel än dem som köpts eller sålts av staten

*** Utdrag ur denna tidning har publicerats av tidningen *Volja Rossii* (Prag) och *Pour la Russie* (Paris)

Röda soldater, matrosar, arbetare, det revolutionära Kronstadt kallar er. Vi vet att man bedrar er, att man inte säger er sanningen om det som sker hos oss, där vi alla är beredda att ge våra liv för arbetarnas och böndernas heliga befrielseverk.

Man försöker inbilla er att det finns vita generaler och präster bland oss. För att göra slut på dessa lögner meddelar vi er att provisoriska revolutionskommittén består av följande femton personer:

1. Petritjenko, skrivare på linjeskeppet Petropavlovsk;
2. Javenko, telefonist i Kronstadts förbindelsezon;
3. Ossossov, mekaniker på linjeskeppet Sebastopol;
4. Archipov, förste maskinist;
5. Perpelkin, elektriker på Sebastopol;
6. Patutjev, förste elektriker på Petropavlovsk;
7. Kupolov, läkarbiträde;
8. Versjinin, matros på Sebastopol;
9. Tugin, arbetare på elektricitetsverket;
10. Romanenko, förvaltare av reparationsverkstad;
11. Oresjin, uppsyningsman för 3:e arbetsskolan;
12. Valk, sågverksförman;
13. Pavlov, ammunitionsarbetare;
14. Bajkov, förvaltare av fästningens rullande materiel;
15. Kilgast, lots.”

Synnerligen karaktäristisk är artikeln *Varför vi kämpar*:

”Arbetarnas tålmod är slut. Här och där flammar upprorets lågor över landet som kämpar mot våld och förtryck. Arbetarna har strejkat, men bolsjevikernas gendarmer vakar och vidtar alla åtgärder för att undertrycka den oundvikliga tredje revolutionen. Den har emellertid kommit och det är arbetarnas händer som skall fullborda den...

Här i Kronstadt har grundstenen lagts till den tredje revolutionen som öppnar en bred väg för det socialistiska verket. Denna revolution måste övertyga västerns och österns arbetare om att det som hittills passerat hos oss inte är socialism...

Arbetarna och bönderna marscherar framåt och lämnar bakom sig konstituerande församlingen och dess borgerliga regim och det kommunistiska partiets diktatur med sina utomordentliga kommissioner och sin statskapitalism, som likt en rännsnara stryper arbetarmassorna.

Den nuvarande revolutionen ger arbetarna möjlighet att äntligen få fritt valda sovjeter, fungerande utan påtryckningar från något parti; den medger att de byråkratiserade fackorganisationerna förvandlas till fria sammanslutningar av bönder, industriarbetare och intellektuella arbetare.”

En annan artikel med titeln *Revolutionens etapper*, publicerad i årsnumret efter revolutionen 1917 (12 mars 1921) utvecklar den idén att den ryska revolutionen genomgått två på varandra följande perioder: den provisoriska regeringens, under vilket man satte allt sitt hopp till konstituerande församlingen, samt perioden under det kommunistiska partiets herravälde:

”Det kommunistiska partiet har tillvällat sig makten genom att skjuta åt sidan de arbetare och bönder i vilkas namn det handlade (...) Ett nytt kommunistiskt slaveri är fött. Bonden blev ett simpelt arbetsredskap, industriarbetaren en statsfabrikens löneslav. De intellektuella arbetarna är reducerade till noll (...) Tiden är kommen för att stöta kommissariokratin, Kronstadt, revolutionens levande vaktpost, sover inte. Den stod i första ledet i februari och oktober. Den har höjt första upprorsfanan för arbetarnas tredje revolution (...) Den tsaristiska autokratin har fallit. Den konstituerande församlingen är något passerat, Kommissariokratin skall falla den också. Tiden är kommen för arbetarnas verkliga makt, för sovjeternas makt.”

Och här är ett utdrag ur *Appell till världsproletariatet*, 13 mars:

”Sedan tolv dar har en handfull verkliga hjältar, proletära arbetare, soldater från röda armén och matrosar, isolerade från hela världen, utsatt sig frivilligt för de kommunistiska bödlarnas alla slag. Vi skall slutligt genomföra det påbörjade verket för frigörelsen av det av partifanatismen förtryckta folket,

eller vi skall dö under ropet: Leve de fritt valda sovjeterna. Må hela världens proletariat veta, kamrater, vi har behov av ert moraliska stöd; protestera mot de kommunistiska autokraternas våld...”

Ett förhållande förtjänar att noteras. Allt vad vi sagt om kronstadtrörelsens karaktär bekräftas av bolsjevikerna själva. En rysk bolsjevikisk tidning, utgiven i Riga, *Novyj Put*, offentliggör oklokt nog följande rader i sitt nummer av den 19 mars samtidigt som den sprider myten om det reaktionära Kronstadt:

”Kronstadts matrosar är i sin helhet anarkister. De står inte till höger utan till vänster om kommunisterna. I sin sista radioutsändning proklamerade de: 'Leve sovjeternas makt!' Inte en enda gång har de ropat: 'Leve konstituerande församlingen!' Varför har de rest sig mot sovjetregeringen? Därför att de inte finner den tillräckligt sovjetisk. De proklamerar samma lösenord, hälften anarkistiska, hälften kommunistiska, som bolsjevikerna själva lanserade för tre och ett halvt år sedan, dagen efter oktoberrevolutionen.

I sin kamp mot sovjetregeringen talar upprorsmännen i Kronstadt om sitt djupa hat mot bourgeoisin, för allt det som är borgerligt. De säger: Sovjetregeringen har förborgerligats. Zinovjev är 'mätt'. Här har vi att göra med ett uppror till vänster och inte med ett uppror till höger.”

Kronstadtopproret är - åtminstone för tillfället - övervunnet. Vi vet inte vilken återverkan det kan få i Ryssland, även om vi förnimmer att ande är densamma som alla dessa bonde- och arbetarrevolter som under samma dagar upprört olika hörn av det vidsträckta Ryssland. Men vi kan dra en bestämd slutsats: det revolutionära Ryssland marscherar fort. Det har inte gjort halt vid den rent politiska frigörelsen och den allmänna rösträttens kult, utan har genast gripit sig an med de sociala problemen. Nu är det socialdemokratins statscentralism som står inför sitt fall.

Sovjeterna, sådana som de tecknar sig för den stora massan, representerar decentralisationen och den yttersta autonomi. Återstår den stora frågan, den svåraste, den allvarligaste: organisationen av produktionen, inte av staten utan av producenterna.